

ENNAKKOKYSYMYKSET, CHAT-KYSYMYKSET JA VASTAUKSET

Alkuperäisrotusopimukset -webinaari 2.2.2023

Vastaajina Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskuksen asiantuntijat:
Heidi Häggblom ja Lars Björkgård, Pohjanmaan Ely-keskus
Heli Ronkainen ja Pirjo Myllylä, Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus

Tallenne ja esitysmateriaalit, katso: <https://www.kpedu.fi/tietolinkki/materiaalit>

Tämä kysymys-vastauslista lisätty nettisivulle 6.2.2023

Ennakkokysymykset

Meillä voimassa oleva Apr-sopimus. Kannattaako ilmoittaa samat eläimet jatkoon uuteen? Miten korvaava eläin ilmoitetaan, onko sama 15 pv aikaa jos haluaa ilmoittaa?

- Uuteen sopimukseen ilmoitettavat eläimet voi valita tilakohtaisesti. Samat eläimet voi ilmoittaa uudelle sopimukselle, jos ne täyttävät sopimusehdot. Uudelle sopimukselle voi myös ilmoittaa eri eläimet kuin ”vanhalla” sopimuksella olevat eläimet. Myös kaikki sopimusehdot täyttävät eläimet voi ilmoittaa sopimukselle.
- Uudessa sopimuksessa poistettava ja korvaava eläin on ilmoitettava 14 kalenteripäivän kuluessa. Ilmoitus poistosta on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun eläin poistuu sopimukselta (esim. tilalta tai hakijan hallinnasta tai eläin kuollut). Ilmoitus tehdään kirjallisesti vapaamuotoisella ilmoituksella ELY-keskukseen, kuten sähköpostilla. Ilmoitettavat tiedot: poistettava eläin, korvaava eläin ja korvaavan eläimen kantakirjatodistus. Lisäksi lampaiden ja vuohien osalta tarvittaessa päivitetty jalostussuunnitelma, jos korvaava eläin ei ole aiemmin ELY-keskukseen ilmoitetussa jalostussuunnitelmassa (esim. ostoeläin). Suomenhevosten osalta korvaavan eläimen pitopaikka.
- Hakijan on ilmoitettava sopimukselta poistetun eläimen korvaamisesta ELY-keskukseen 14 kalenteripäivän kuluessa siitä, kun korvattava eläin poistuu sopimukselta hakijan hallinnasta tai eläin on kuollut.

Tarviiko korvauuseläimiä jättääkään ”reserviin” jos korvaus ei ole pakollista vaan niistä vain menettää siltä osin korvauksen, kun poistuvat hakijan hallinnasta?

- Korvauuseläimiä ei tarvitse jättää tilalle ”reserviin” jos ei halua. Poistetuista eläimistä ei makseta, ellei hakija ilmoita niiden tilalle korvaavaa eläintä.
- Jos eläinmäärä laskee alle sopimuksen vähimmäiseläinmäärän, sopimus raukeaa

Onko korvauksella mahdollisuus mukana ehdoissa ja jos on niin millainen?

- Eläinten korvaaminen on mukana sopimusehdoissa lukuun ottamatta maatiaiskanoja.
- Hakija voi korvata sopimukselta poistetun eläimen saman rotuisella naaras- tai urospuolisella eläimellä. Poistettavan ja korvaavan eläimen on oltava saman rotuisia. Lisäksi korvaavan eläimen on täytettävä sopimuseläimeltä vaadittavat ehdot korvaushetkellä ja sen on oltava hakijan hallinnassa. Korvaavien nautojen, lampaiden ja vuohien on oltava rekisteröity eläinrekisteriin hakijan tilatunnukselle.

Miten toimitaan korvaavan eläimen kanssa?

- Korvausilmoituksen tekeminen, katso ensimmäinen vastaus.
- Eläin hylätään sopimukselta, jos hakija ei ole ilmoittanut määräajassa eläimen poistosta ja korvaamisesta ELY-keskukseen tai eläinrekisteri-ilmoitus poistosta on tehty myöhässä.

Saako tuen naudalle joka ei ole ollut kantakirjassa 1.1.23? Saadaan kantakirjaan ennen hakuaikaa. Jos ei voi tässä vaiheessa hakea tukea, niin voiko tätä eläintä käyttää korvaavana eläimenä lopummalla vuotta?

- Ruokaviraston koulutuksessa 24.1.2023 on kerrottu, että riittää, että nauta on kantakirjattu hakuaikana, mutta kirjallista vastausta ei vielä tullut Ruokavirastolta.
- Korvaavana eläimenä voi käyttää korvaushetkellä sopimusehdot täyttävää eläintä.

Jos sopimus on 10 eläimestä ja yksi menetetään 6.6., maksetaanko 9 eläimestä 2023? Tarviiko yrittää korvata? Mahdollisen korvauksella pitäisi olla poikunut vähintään kerran viim. 31.12.2022? Vuoden 2024 sopimus voi sisältää enintään 9 eläintä?

- Poistettava eläin tulee ilmoittaa ELY-keskukseen 14 kalenteripäivän aikana. Korvaamista ei ole välttämätön tehdä, silloin korvaus maksetaan 9 kpl eläimestä.
- Korvaavan eläimen tulee olla lisääntynyt korvaushetkeen mennessä sopimusehtojen mukaisesti.
- 2024 sopimukselle voi hakea 1.1.2024 sopimusehdot täyttävät eläimet vuoden 2024 määrärahatilanteen mukaisesti. Hakutilanne tarkentuu myöhemmin.

Miten fabalta saa kantakirjatodistuksia rotupuhtauden todistamiseksi? Voiko viljelijä itse kirjautua palveluun, mitä se maksaa?

- Kantakirjauksen osalta voi olla yhteydessä Faban asiakaspalveluun joko sähköpostilla tai soittamalla
- Kantakirjan voi tulostaa Faban jalostuksen verkkopalvelusta.
- Sonnin kantakirjaus on 76,50 € + alv
- Lehmän kantakirjaus on 22,50 € + alv
- Jos sukua tarvitsee kantakirjata niin siitä tulee lisämaksua.

Onko liitteeksi jätettävä apr-tukilista päivitettävä hakupäivälle?

- Apr-tukilistan tulee olla ajantasainen, jossa näkyy kaikki sopimukselle haettavat eläimet ja niiden rotupuhtaan jälkeläisen tuottaminen. Apr-tukilistalle ei ole tarkemmin määritetty ajankohtaa. Suositeltavana on 1.1.2023 tilanne, koska se on sopimusvuoden alkutilanne 2023 vuodelle.

Jalostussuunnitelma: Pitääkö siihen merkitä myös syyskaritsoinnit eli toinen karitsointiaika tilalla, vaikka vielä ei tiedä millaisen ryhmän muodostaa tai kuinka monta jää ensimmäisestä karitsoinnista tyhjäksi?

- Jalostussuunnitelma koskee koko sopimusvuotta 2023 eli 1.1.2023-31.12.2023, joten myös syyskaritsoinnit tulee olla mukana jalostussuunnitelmassa. Jalostussuunnitelmasta tulisi ilmetä suunniteltu jalostuskäyttö eri ryhmille, myös tyhjäksi jääville.
- Jalostussuunnitelmassa ilmoitetaan kaikkien tilan sopimukselle haettavien naaras- ja urospuolisten lampaiden ja vuohien EU-tunnukset ja rotu. Myös sopimusvuodelle mahdollisesti varatut korvauseläimet mukaan.
- Ajantasainen jalostussuunnitelma palautetaan ELY-keskukseen sopimuskaudella viimeistään sopimuksen hakuajan loppuun mennessä. Sekä palautetaan tarvittaessa uudelleen ELY-keskukseen, mikäli mahdolliset korvauseläimet eivät näy siellä (Esim kun korvaavana eläimenä käytetään eläintä, jota ei ole aiemmassa jalostussuunnitelmassa mainittu).

Lampaan pitää olla rekisteröity lammas- ja vuohirekisteriin ja se pitää merkitä hakijan tilatunnukselle viimeistään 1.1.2023. Tarkoittaako tämä sitä, että susivahingon sattuessa menetettyjä apr-kelpoisia lampaita ei voi korvata vastaavilla ostoeläimillä niin kuin ennen? Miksi susihyökkäys ei kuulu force majuriin?

- Korvaavina eläiminä voi käyttää ostoeläimiä, jos ne täyttävät sopimuseläimeltä vaadittavat ehdot korvaushetkellä ja ne ovat hakijan hallinnassa korvaushetkellä. Korvaava eläin on ilmoitettava 14 kalenteripäivän kuluessa siitä, kun korvattava eläin poistuu sopimukselta. → tarkoittaa, että 14 vrk aikaa hankkia sopimusehdot täyttävä ostoeläin poistetun tilalle.
- Esimerkiksi heinäkuussa 2023 korvaavaksi eläimeksi käy maaliskuussa 2023 puhdasrotuisen jälkeläisen karitsoinut uuhi.
- Ylivoimaisesta esteestä on kerrottu tarkemmin eläintukien hakuoppaassa: Ylivoimaisiksi esteiksi ja poikkeukselliseksi olosuhteiksi voidaan hyväksyä tapauskohtaisesti mm. seuraavat ennustamattomat tapahtumat:
 - o tuensaajan kuolema, tuensaajan pitkäaikainen kyvyttömyys harjoittaa ammattiaan, tilaan merkittävällä tavalla vaikuttava ankara luonnonmullistus, tilan kotieläinrakennusten tuhoutuminen onnettomuudessa, eläinkulcutauti tai kasvitauti, joka vahingoittaa viljelijän koko karjaa tai osaa siitä, tai vastaavasti viljelykasveja, koko tilan tai sen merkittävän osan pakkolunastus, jos kyseinen pakkolunastus ei ollut ennakoitavissa hakemuksen jättöpäivänä.
 - o Ilmoita ylivoimaisesta esteestä tai poikkeuksellisista olosuhteista toimivaltaiselle viranomaiselle. Tee ilmoitus kirjallisesti vapaamuotoisella ilmoituksella ja toimita todisteet 15 työpäivän kuluessa siitä, kun niiden toimittaminen on mahdollista.

Miksi tilalle jalostukseen jätetty uuhikaritsa ei käy korvuseläimeksi? Miksi käyttökoodina jalostus ei riitä vaan karitsan kaksi ensimmäistä elinvuotta menevät ns. hukkaan koska oma kasvu on kesken eikä kukaan ammattilampuri teinejä halua astuttaa ja kuitenkin ovat koko ajan alkuperäisrotua ja tulevia pitkäikäisiä jalostusemoja?

- Uudet sopimukset ovat yksivuotisia, joten eläinten lisääntyminen on täytyttävä ennen sopimuksen alkua. Aiemmin lisääntyminen on pitänyt tapahtua sopimuskauden aikana.

Minkälainen on lisääntymisvelvoite? Ikärajat? Poistetun eläimen korvaaminen so. onko "pakko" pitää särkymävaraa?

- Eläinten lisääntyminen on täytyttävä ennen sopimuksen alkua. Nautojen ja lampaiden on tullut lisääntyä 2 vuotta ennen sopimuksen alkua ja vuohien ja suomenhevosten 3 vuotta ennen sopimuksen alkua. Ikärajoja ei ole millekään eläimelle.
- Katso aiempi vastaus: Eläimen korvaaminen ei ole välttämätöntä.

Tilaisuuden aikana tulleet chat-kysymykset ja vastaukset

(Huom. muutama chattiin tullut kysymys on laitettu eteenpäin Ruokavirastolle tarkistettavaksi. Jos niihin saadaan piakkoin vastauksia, niin täydennämme tätä tiedostoa.)

Mehiläiset eivät vielä ole alkuperäisrotusopimuksen piirissä. Onko odotettavissa, että joskus tulevat olemaan?

- Ei ole odotettavissa, että mehiläiset tulisi alkuperäisrotutuen piiriin.

Mitä voi tehdä, jos puhdasrotuiselta vasikalta puuttuu tähti emän kantakirjatodistukselta?? Vasikan emä puhdasrotuinen, isä puhdasrotuinen (keinosiemennyssonni), vasikka syntyi kuolleena, täysiaikaisena.

- Ole Fabaan yhteydessä. Joko oma neuvoja tai suoraan toimistolle.

Miten ensi vuosi, jos teen tälle vuotta sopimuksen, voinko varmasti seuraavana vuonna kasvattaa eläinmäärää uuteen sopimukseen? Onko se määrärahoista kiinni vai jostain muusta?

- Ensi vuoden määrärahoista ei voi luvata mitään tällä hetkellä.

Miten voi todistaa kainuunharmaalla poikineen uuhien karitsan isän rotupuhtaus, kun olen aikanaan merkinnyt isän epäselväksi? Meillä on pelkkiä rotupuhtaita kainuunharmaita, eli isä on joka tapauksessa puhdasrotuinen vaikka epäselvä.

- Kysymys laitettu Ruokavirastoon vastattavaksi

Miten todistetaan sonnin lisääntymisehto?

- Sonnin kantakirjalla pitäisi näkyä kuinka monta jälkeläistä eläin on tuottanut (18.1. jälkeen tulostetuissa kantakirjoissa).

Mistä löytyy pohja jalostussuunnitelmalle (lampaat)?

- Tulossa Ruokaviraston sivuille.

Kuolleena syntynyt vasikka näkyy kantakirjatodistuksella, mutta tähti puuttuu.

- Tämä kannattaa selvittää Faban kautta mistä johtuu.

Milloin viimeistään korvaavan naudan pitää olla poikinut?

- Laitettu Ruokavirastoon kysymys vastattavaksi

Onko korvausHETKI se päivä, kun alkuperäinen sopimuseläin kuoli/myytiin?

- Laitettu Ruokavirastoon kysymys vastattavaksi

Onko syytä hankkia kantakirjatodistukset 2023 poikiville hiehoille jo nyt? Jotta käyvät korvaukseläimiksi tilanteen tullessa?

- Jos tiedät että tulet hakemaan mahdollisesti ensi vuonna hieholle korvauksen tai käytät sitä tulevan korvaukseläimenä, kannattaa miettiä hankitko jo kantakirjatodistuksen. Kantakirjatodistuksen hinta ja mahdolliset riskit ettei eläin koskaan tulekaan sopimukselle, jos se vaikka joudutaan poistamaan ennen kuin ehdit hakea sille korvausta. Muutamalle korvaukseläimelle ehkä kuitenkin kannattaa heti hankkia kantakirjatodistus, jos haluaa eläimiä korvata eikä vain vähentää sopimusvuoden aikana. Muistakaa ilmoitusajat.

Hevosten yhteisomistus/hallinta, kenen hallinnassa tulee olla, kuka voi hakea tuet?

- Ruokaviraston sivuille on tulossa tarkentavaa ohjetta hevosten hallinnasta ja siitä kuka voi hakea tukea.